

CO JE TI DO NÁS, JEŽÍŠI? Lk 4, 31-37

KÁZÁNÍ - RADEK JONCZY

„ Odešel do galilejského města Kafarnaum a učil je v sobotu. Žasli nad jeho učením, poněvadž jeho slovo mělo moc. V synagoze byl člověk posedlý nečistým duchem; ten vzkřikl velikým hlasem: „ Co je ti do nás, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zahubit? Vím, kdo jsi. Jsi svatý Boží.“ Ale Ježíš mu pohrozil: „ Umlkni a vyjdi z něho!“ Zlý duch jím smýkl doprostřed a vyšel z něho, aniž mu uškodil. Na všechny padl úžas a říkali si navzájem: „ Jaké je to slovo, že v moci a síle přikazuje nečistým duchům a oni vyjdou!“ A pověst o něm se rozhlásila po všech místech okolní krajiny.“

I. Ježíšovo slovo fascinuje

Sobotu co sobotu mohli obyvatelé města Kafarnaum, shromažďující se v místní synagoze, naslouchat těm nejslovutnějším znalcům zákona, tzv. zákoníkům. Fundované a rétoricky vybroušené výklady prorockých svitků Starého zákona v jejich podání musely být bezesporu fascinující. V základním textu pro naše dnešní kázání jsme však četli, že nad Ježíšovým výkladem žasli. Přitom ono české žasli, je jen slabým odvarem původního řeckého originálu, ve kterém čteme, že jeho učením byli doslova vyděšeni. Dnes bychom asi řekli, že to s nimi pořádně zamávalo.

Ptáte se proč? Ježíš určitě byl skvělým odborníkem. Výklad Písem v jeho podání musel být fundovaný i skvěle rétoricky vybavený. Lukáš však záměrně zdůrazňuje, že na Ježíšovy posluchače zapůsobila „ exousia“ – moc, nebo ještě lépe pravomoc, autorita. Všichni museli v tu chvíli cítit, že v jeho podání nejde jen o slovo vykladače, ale o slovo podložené autoritou samotného Boha. Litera Písma se zde prostě přímo před jejich očima proměnila v Boží Slovo.

V této souvislosti nelze nepřipomenout, že Bible sama o sobě ještě není Božím Slovem. Božím Slovem se Bible stává teprve tenkrát, když je Ježíš přítomen v srdcích těch, kdo slova Bible zvěstují, i v srdcích těch, kteří jim naslouchají. Bez Ježíše a jeho přítomnosti jsou i slova knihy knih jen prázdným tlacháním, případně brilantním intelektuálním a řečnickým výkonem jinak bezmocného kazatele.

II. Ježíšovo slovo irituje

Od Lukáše se nedozvídáme, který prorocký text Ježíš v kafarnaumské synagoze vykládal. Mohlo však, stejně jako předtím v Nazaretu, jít o Izajášovo proctví týkající se léta Hospodinovy milosti, které přišel osobně vyhlásit, o evangelium vysvobození ze smrti k životu.

Se všemi přítomnými dokázalo to slovo pořádně zacvičit. Jeden z nich jej však navzdory moci, která z něj přímo sálala, rázně odmítl. To, co Ježíš řekl, jej doslova

a do písmene vytočilo: „Co je ti do nás, Ježíši Nazaretský. Nechej nás na pokoji.“ Postřehli jste? Jak nadčasové... Křičí tady jako na lesy jen on sám, přesto se zaštituje davem a ve shromáždění při tom nadělá docela humbuk.

O koho vlastně jde? Lukáš jej klasifikuje jako člověka posedlého nečistým duchem. Je-li řeč o lidech posedlých, vybaví se některým z nás padlí andělé vtělení do lidské podoby, jiným zase lidé duševně nemocní, zralí pro ústavní léčení, nebo jediní ve veskrze zlí a zvrácení, někdo jako Hitler, či Stalin.

Nutno však podotknout, že dotyčný z našeho příběhu sedí přímo v synagoze (dnes bychom řekli v modlitebně, či v kostele). Kdyby byl na tom tak, jako posedlý z Gerasy, o kterém se Lukáš zmiňuje o několik stránek dále v kapitole osmé, kdyby chodil nahý, musel být izolován od lidí, bydlet v hrobech a být tu a tam dokonce i spoutáván řetězy, určitě by jej do synagogy nepustili. (Lk 8,28) Lidé podobně postižení tam totiž nesměli. Tento posedlý musel tedy na první pohled vypadat zcela normálně. Musel být formálně zbožný a dokonce i teologicky fundovaný. Alespoň zde veřejně na Ježíšovu adresu provolává: „Vím, kdo jsi. Jsi svatý Boží.“ To zní skoro jako vyznání víry, nemyslíte?

Vypadá zcela normálně, přitom je posedlý, obsazený. Možná ani ne tak ďáblem, jako sám sebou a svým vlastním já. Je totiž těžce zamindrákovaný. Svědčí o tom jeho slova, namířená proti Ježíši: „Přišel jsi nás zahubit?“ Ježíše, který mu přichází vyhlásit milostivé léto a vysvobodit jej ze smrti k životu, vnímá jako svého nepřítele, jako někoho, kdo mu chce „kecat“ do života, kdo chce omezovat jeho osobní svobodu, kdo mu chce škodit a zahubit jej. Proto se jej také pokouší zprofanovat, zdiskreditovat a zpochybnit jeho důvěryhodnost konstatováním: „Přišel jsi nás zahubit?“

Nečistí duchové posedlí nečistým duchem egocentrismu dokážou i dnes docela úspěšně znemožňovat Ježíšovy služebníky tím, že je napadají, osočují ze zlého záměru a zpochybňují motivaci jejich služby. Nutno dodat, že není v lidských silách se podobným útokům ubránit.

III. Ježíšovo slovo vysvobozuje

Ještě že je tady Ježíš. Člověka posedlého duchem nečistého egocentrismu dokáže vysvobodit. Nepotřebuje přitom žádné čáry, kouzla, či zaklínadla. S nečistým duchem se vůbec nevybavuje. Nenaslouchá mu, ani mu nic nevysvětluje. Zneškodňuje jej jen několika slovy, slovem budoucího vítěze z Golgoty: „Umlkni a vyjdi z něho!“

Přitom si všimněte, že nezneškodňuje posedlého, ale nečistého ducha v něm. Ten s ním sice ještě naposledy zacloumá. Smýkne s ním doprostřed synagogy a možná mu tak ještě naposledy způsobí nějakou tu modřinu. Nakonec v něm však definitivně umlká, kapituluje a už mu není schopen jakkoli škodit.

Ježíšovo Slovo má i dnes po létech stejnou moc. Dokáže člověka nejen ohromit, vytočit, ale i vysvobodit. Od nečistých duchů vlastního já, od sebestředné nadřazenosti i sebestředných mindráků, závisti, nenávisti i pocitů křivdy, prostě od všeho, co jej zbavuje svobody a vhání jej tak do pekelné, zničující a sžírající závislosti.

Možná nás Ježíšovo Slovo někdy bolí, možná nás přivádí dokonce i k šílenství, možná nás zbavuje identity, na kterou jsme si už za léta zvykli a považovali ji za vlastní. Určitě nám však neublíží, neuškodí nám. Nemůže škodit, protože je navzdory vší přísnosti slovem plným lásky, porozumění a zájmu. Ježíši je do nás mnoho, protože nás miluje.

IV. Ježíšovo slovo chrání

Moc bych si přál, aby se pravdivá pověst o moci Ježíšova slova i dnes rozšířila po všech místech krajiny, ve které bydlíme." Ale pozor, přátelé. Nikdy není definitivně vyhráno. Lukáš v 11. kapitole svého evangelia ve 24. verši varuje čtenáře svého evangelia těmito slovy: „ Když nečistý duch vyjde z člověka, bloudí po pustých místech a hledá odpočnutí, ale když je nenalezne, řekne: ‚Vrátím se do svého domu, odkud jsem vyšel.‘ Přejde a nalezne-li jej prázdný, jde a přivede sedm jiných duchů, horších, než je sám, vejdou a bydlí tam; a konce toho člověka jsou horší, než začátky.“

Ne náhodou Kraličtí ve svých poznámkách k tomuto textu dodávají: „ Dejte místo jeho Slovu a nepřipravujme hospodu ďáblu.“ Nechme se jejich radou inspirovat. Amen.